

Posudek diplomové práce

Bc. Miloslavy Jochmanové: Rodiče dětí se zdravotním postižením v pastorační péči

Předložená práce je logicky a přehledně vystavěná: vychází z obecných otázek po pastoraci a pojetí zdravotního postižení a přechází ke konkrétním rozborům jak pastoračních, tak bohoslužebných možností. Hlavním zájmem stále zůstávají rodiče dětí se zdravotním postižením. Což lze považovat za přínosný aspekt této práce. Obvykle se zájem soustřeďuje především na samotné lidi s postižením, méně na jejich okolí.

Úvodní stat' ukazuje jak osobní zaujetí pro dané téma, tak především naznačuje postup a důvody pro rozhodnutí, proč se věnovat právě rodičům, resp. i ostatním, kteří se (zejména v církvích) setkávají s dětmi s postižením a příslušníky jejich rodin.

Je sympatické, že autorka se kloní k pojetí pastorace jakožto funkce církve (13n). Tím si dobře připravila půdu pro své zaměření celé práce, totiž především pastorační otázky související se životem sboru a bohoslužbami (16) a popis jednotlivých částí bohoslužby s pastoračními aspekty (kapitoly 9-13). Není však zdůvodněno, proč se rozhodla zařadit jako zvláštní kapitoly „Pastorační péče v mezních situacích“ či „Pastorační poradenství“ (14).

Charakteristickými pohledy na křesťanské uchopení problému postižení (nemoci) začíná autorka část práce, kterými vytváří vhodné teologické zdůvodnění pro svůj záměr. Chápání nemoci jako trest, hřích atp. má sice své biblické paralely, ale jsou Ježíšem překonány. Nepatří právě k chloubě církve, že mnohdy toto Ježíšovo překonání ignorovala. Ani termín „soucit“ (21) nevystačí, jakkoli i ten je motivován křesťansky. Autorka se proto obrací k pojetím, která vycházejí z biblického motivu „perspektivy Božího království“ (22), resp. ospravedlnění a kladou důraz na integraci, jak je do jisté míry modelově znázorňuje život ve společenství církve (25). Logické pokračování má toto zjištění v následující kapitole s důrazem na „komunitní péči“.

Oddíl o teologii uzdravení ukazuje neblahé důsledky špatně, resp. jednostranně a nepastýřsky provozované teologie, přesto zřejmě v určitých kruzích evangelikálního křesťanství hojně následované.

Zjistit, jaké je vlastně vnímání, potřeby, otázky rodičů dětí, a v jaké situaci se nacházejí, se pokouší především kapitoly 6-8. Autorka sama vedla rozhovory s rodiči dětí s postižením a jejich příběhy uvádí. To vše je přípravou pro kapitoly, které se zabývají životem ve společenství sboru, resp. církve a zejména bohoslužeb. Tematizováno je kázání, svátosti, modlitby, písně a koinónie. Nutno ocenit, že autorka posbírala v literatuře a na základě rozhovorů s rodiči i vlastní zkušenosti řadu zajímavých postřehů.

Kdybychom je však hodnotili na základě „Doporučení“ (83-86), pak se ocitáme u poměrně hubeného výsledku. Spíše u konstatování, že by se ve vyjmenovaných oblastech bohoslužebného a církevního života měl brát ohled na lidi s postižením, resp. na jejich rodiče. Snad jen doporučení ohledně večere Páně (diskuse o možnostech přístupu lidí s mentálním postižením, 84) a koinónie (85) jsou trochu konkrétnější. I zde obsažená doporučení však nejsou nijak novátorská, v mnoha sborech či farnostech se již realizují (bod 2 a doporučení ohledně vzdělávání), spíše je škoda, že autorka nevyužila příležitosti, aby popsala dobrou

praxi. Přesto hned dodávám, že jsem si vědom toho, že v mnoha sborech a farnostech by podobné návrhy působily revolučně a není nikdy dost apelací tímto směrem.

Celkově považuji práci za zdařilou a podnětnou. Zpracovává literaturu i zkušenosti z oblasti, která potřebuje stále nové reflexe. Autorka, přestože nevystudovala obor teologie, se pokouší uvádět autentická teologická díla a diskutovat s nimi. Nedokázala však zřejmě dost jemně diferencovat například v otázce, co je vlastně kázání (64), které by v důsledku vyznělo velmi subjektivně, resp. tematicky. Právě ohled na východisko v Písmu brání zúžení na některá témata a otevírá naopak šíři a rozmanitost lidských zkušeností a příběhů tváří v tvář Bohu. Právě tak by bylo zajímavé věnovat se specifickým důrazům parenetických částí epištol, které jednak často nabádají ke vzájemnosti (integraci), ale také nabízejí širší eklesiologické horizonty (např. ekumenické vzájemnosti), než jen soustředění na vlastní sborové společenství. Ale to může být předmětem rozhovoru při obhajobě.

Seznam literatury je poměrně bohatý, vykazuje literaturu jak domácí, tak zahraniční, literaturu jak z oborů jako je sociální práce, tak teologie. Přesto pak text práce působí dojmem, že autorka zpracovala literaturu podle ne zcela srozumitelného výběru. Kapitoly o teologiích postižení a zdraví jsou na jedné straně zajímavé, na druhé straně pouze jednou podobou, jak se k daným tématům přistupuje. Zcela chybí diskuse s autory ne-charismaticko-evangelikálního zaměření (např. U.Bach, U.Eibach atp.)

Práce je zpracována dobře po **formální stránce**, jakkoliv by si jak grafické zpracování, tak desetinné dělení zasloužilo mírné zpřehlednění (např. v rámci jednotlivých kapitol, desetinně označených, se objevuje další členění – tučně, číselně atp., viz např. 64n). Za poznámkami, zvláště rozsáhlejšími, se dělá tečka. V práci je jen nepatrné množství chyb (mělo by být: 13 – *diakonia* místo diakonika; *Bohren* místo Boren; jedna závorka místo dvou – 21; místy přebývají čárky ve větách).

Práci doporučuji k obhajobě. Hodnocení doporučuji B-C v závislosti na obhajobě.

Ladislav Beneš, Dr.
Katedra praktické teologie

V Praze 10. 9. 2014